

En sol for alle aldre

Midtpunktet i vårt solsystem er en stjerne blant milliarder av stjerner i vår galakse. Denne stjernen, som vi kaller Sola, gir opphav til alt liv på Jorda, driver fotosyntesen i planter og er kilden til all mat og fossilt brennstoff, skriver sol- og romforsker Pål Brekke i sin nye bok «Sola – Vår livgivende stjerne», med undertittelen «En faktabok for hele familien».

Jeg kjenner Brekkes dyktighet fra før, både når det gjelder foredrag og som skribent, så det var med spenning jeg hørte om den nye boken. Førsteintrykket imponerer. Brekke vil neppe skuffe sin antatte målgruppe: 158 sider, over 230 bilder og illustrasjoner, flott glossy papir. Bildematerialet er utmerket og det er tydelig å se at Brekke også har gjort en stor innsats for å få tak i bilder vi ikke lett finner i hverdagen. Andøya Rakettskytefelt har bidratt finansielt til utgivelsen og laget mye original grafikk til boken.

En griselekker presentasjon med kortfattede tekster på hver side. Skal du studere solfysikk på Blindern må du lete etter dypere kunnskapskilder, men for andre kan denne boken være midt i blinken. Dessuten, som Brekke skriver: Sola er en fin inngangsport til naturvitenskap da den påvirker oss på mange måter og kan

kobles til andre fagfelt innen naturvitenskap som fysikk, kjemi, biologi og meteorologi, for å nevne noen. Boken egner seg derfor godt for å fange interessen for realfag.

Boken inkluderer en CD som inneholder en rekke videoklipp og animasjoner. En PowerPoint-presentasjon av boken til bruk i klasserommet er også inkludert og gir utfyllende informasjon.

Tematisk innledes boken med å se på Sola i et stort perspektiv, nemlig dens plass i Melkeveigalaksen, Sola sammenlignet med andre stjerner, og en nærmere titt på våre nabostjerner. Boken går deretter inn på dannelsen av Solsystemet og behandler planetene kortfattet. Brekke omtaler deretter Solas livsløp, før han går inn på fysikken og ser på Solas struktur, dens energiproduksjon, solflekker, solflekksyklusen, atmosfære og solvind. Lettfattelig.

Et kapittel ser nærmere på hvordan dagens solforskere studerer Sola, der Brekke også kommer inn på to av tidens viktigste solobservatorier, nemlig SOHO og Hinode, der han selv og andre norske solforskere har utført eller utfører viktige roller.

Vi ser nærmere på nordlyset, både i

mystikk og myter, som fenomen og ikke minst om den viktige norske forskningen på nordlys. Vi ser på solvær, romvind og på Solas potensielt skadelige påvirkning på satellitter og samfunn. Tematisk synes jeg han har gjort et godt valg ved å være kortfattet om de ulike fenomener, uten å gå så dypt eller vanskelig inn i materien at det kan avskrekke.

Et nesten betent tema i dagens samfunnsdebatt er hvorvidt klimaendringene på Jorda er naturlige eller menneskeskapt. I allmuens diskusjonsfora snakkes det jo iblant som om dette er et enten-eller, mens de mer opplyste individer søker å finne ut hvor mye de ulike faktorer spiller inn. Brekke har tidvis markert seg ganske sterkt i denne debatten ved konstant å minne oss om at Sola er en faktor som ikke må glemmes. I denne boken støter han ingen, men fastslår at vi bør lære mer om både hvordan vi mennesker påvirker klimaet og om hvordan Sola påvirker temperaturen på Jorda.

Til slutt i boken får du gode tips om du selv kan studere Sola, både alene og i for eksempel et klasserom.

Det er ikke mer enn ett år siden den produktive Brekke utga *Den store boken om astronomi*, den gang sammen med ikke ukjente Eirik Newth. Også det en praktfull bok med noenlunde lik målgruppe. Blir det for mye av det gode? Vanskelig å si. I en verden der alt og alle synes å slåss om vår oppmerksomhet, tror jeg vi trenger et jevnlig påfyll. Noen «daglige» drypp for å minne oss om det skønne universet vi lever i. Derfor vil alltid være på sin plass med nye bøker og lekre forsider i bokhandlernes utstillingsvinduer, bøker som kan vekke undringen blant barn og voksne, og bidra til å holde den evig ved like.

Du kan lese mer om boken på Brekkes nettside www.solarmax.no. ISBN: 978-82-994583-7-5.

Trond Erik Hillestad